LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSIOSIOS RINKIMŲ KOMISIJOS
POLITINIŲ PARTIJŲ IR POLITINIŲ KAMPANIJŲ
FINANSAVIMO KONTROLĖS SKYRIUS

PAŽYMA
DĖL JURIDINIO ASMENS APMOKĖTOS JUOZO BAUBLIO POLITINĖS REKLAMOS LAIKRAŠTYJE „MERKIO KRAŠTAS“

2020 m. rugpjūčio 17 d. Nr. 3-70 (1.2)
Vilnius

1. Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) 2020 m. birželio 14 d. Reklamos gaudyklėje gavo pranešimą (reg. Nr.1-1341(7.9) apie skleidžiamą reklamą, kuriame nurodomas laikraščio straipsnis, skelbiantis, kad „Visuomeninis judėjimas „Drauge su Jumis“ Seimo rinkimuose rems Juozą Baublį“, bei prašoma ištirti ir įvertinti, ar nėra pažeisti įstatymų reikalavimai.

2. VRK 2020 m. birželio 17 d. posėdžio metu nuspręsta pirmiau minėtą pranešimą perduoti tirti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui.

3. 2020 m. spalio 11 d. Lietuvos Respublikos Seimo rinkimų politinė kampanija prasidėjo 2020 m. balandžio 10 d., Juozas Baublys Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio Dzūkijos rinkimų apygardoje Nr. 69 savarankišku politinės kampanijos dalyviu registruotas 2020 m. liepos 9 d.

4. Lietuvos Respublikos politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo (toliau – Įstatymas) 2 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad *politinė reklama – valstybės politiko, politinės partijos, politinės partijos nario, politinės kampanijos dalyvio, jų vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar neatlygintinai politinės kampanijos laikotarpiu ar tarp politinių kampanijų skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu propaguojamas valstybės politikas, politinė partija, politinės partijos narys ar politinės kampanijos dalyvis, taip pat jų idėjos, tikslai ar programa*.

5. Nustatyta, kad paskelbtas straipsnis „Visuomeninis judėjimas „Drauge su Jumis“ Seimo rinkimuose rems Juozą Baublį“ yra iliustruotas J. Baublio ir minėto judėjimo pirmininko Algio Kašėtos nuotrauka. Politinės reklamos žymoje nurodyta, kad straipsnis apmokėtas iš visuomeninio judėjimo „Drauge su Jumis“ sąskaitos, ir nurodytas užsakymo numeris.

6. VRK 2020 m. birželio 19 d. paklausimu (reg. Nr. 2-647(7.9) kreipėsi į Juozą Baublį dėl straipsnio paskelbimo aplinkybių ir apmokėjimo. 2020 m. liepos 1 d. gautas atsakymas (reg. Nr. 1-1502(7.9), kuriame nurodyta, kad:

6.1. Juozas Baublys apie laikraščio skleidžiamą reklamą sužinojo iš VRK atsiųsto prašymo pateikti informaciją, jo iniciatyvos publikuoti straipsnį nebuvo.

6.2. J. Baublys neturi informacijos nei apie aprašomą straipsnį, nei apie kitas galimas publikacijas, todėl nežino, kur dar toks straipsnis galėjo būti skelbtas bei kas už jį sumokėjo „*kadangi pačiame straipsnyje nurodyta, kad bus apmokėta iš visuomeninio judėjimo „Drauge su Jumis“ sąskaitos, galiu daryti prielaidą, kad komitetas ir sumokėjo už straipsnį.*“

6.3. 2020 m. birželio mėnesį vykusiame visuotiniame visuomeninio judėjimo „Drauge su Jumis“ susirinkime buvo priimtas vidinis sprendimas remti J. Baublio kandidatūrą į Seimą, „*tačiau jokios kalbos apie tokios informacijos paskelbimą (viešinimą) nebuvo*.“

6.4. J. Baublys mano, jog „*visuomeninis judėjimas norėjo tik paviešinti savo veiklą, be to, visuomeninio judėjimo „Drauge su Jumis“ pirmininkas Algis Kašėta yra Varėnos meras, kurio politinė reklama taip pat turėtų būti žymima, o dėl labai painių politinės reklamos žymėjimo taisyklių pažymėjo taip, kaip jiems atrodė teisinga.*“

7. 2020 m. liepos 3 d. kreiptasi (reg. Nr. 2-688(7.9) į Algį Kašėtą dėl informacijos pateikimo. 2020 m. liepos 15 d. gautame atsakyme (reg. Nr. 1-1719(7.9) nurodyta, kad:

7.1. „*Remti Juozą Baublį ir paviešinti informaciją buvo nutarta judėjimo „Drauge su jumis“ visuotiniame susirinkime, įvykusiame 2020 m. birželio 2 d.*“

7.2. „*Straipsnis buvo išspausdintas laikraštyje „Merkio kraštas“, kituose laikraščiuose ar visuomenės informavimo priemonėse straipsnis nebuvo skelbtas.*“

7.3. Apmokėta buvo iš minėto judėjimo sąskaitos. Su atsakymu pateiktoje sąskaitoje faktūroje, kuri išrašyta 2020 m. birželio 12 d., bei tos pačios dienos mokėjimo kopijoje matyti, kad apmokėta suma už straipsnį – 70,30 Eur.

8. 2020 m. liepos 21 d. VRK išsiuntė paklausimą (reg. Nr. 2-816(7.9) laikraščio „Merkio kraštas“ redakcijai. 2020 m. liepos 24 d. gautas redakcijos atsakymas (reg. Nr. 1-1921(7.9). Juo patvirtinama, kad už 2020 m. birželio 12 d. publikuotą straipsnį buvo sumokėta iš visuomeninio judėjimo „Drauge su Jumis“ sąskaitos (70,30 Eur), straipsniui taikyti politinės reklamos įkainiai bei pažymima, kad po balandžio 10 d. iki atsakymo išsiuntimo „*jokių kitų J. Baublio ar kitų asmenų užsakytų straipsnių, kuriuose minimas J. Baublys, „Merkio krašte“ nebuvo skelbta.*“

9. Straipsnyje nurodoma, kad visuomeninis judėjimas artėjančiuose rinkimuose į Seimą rems kandidatą Juozą Baublį. Nurodyta, kad sprendimas priimtas per visuotinį susirinkimą, už J. Baublio kandidatūrą pasisakė ir judėjimo vadovas, daugiau nepateikta jokios informacijos apie judėjimo veiklą ar susirinkimą. Straipsnis iliustruotas kandidato ir visuomeninio judėjimo „Drauge su Jumis“ pirmininko, Varėnos rajono savivaldybės mero Algio Kašėtos nuotrauka, straipsnis buvo užsakytas. Taigi, straipsnis skirtas informavimui apie J. Baublio dalyvavimą rinkimuose ir visuomeninio judėjimo paramą jam, todėl laikytinas Juozo Baublio interesais paskleista politine reklama, o jo skelbimo išlaidos – kandidato 2020 m. spalio 11 d. Seimo rinkimų politinės kampanijos išlaidomis.

10. Pagal Įstatymo 2 straipsnio 2 dalį, aukos ne tik aukų gavėjams neatlygintinai perduoti pinigai, bet ir *kilnojamieji ar nekilnojamieji daiktai, informacija, turtinės teisės, intelektinės veiklos rezultatai, taip pat kitos turtinės ir neturtinės vertybės, neatlygintinai atlikti veiksmai ir savanoriški darbai, veiksmų rezultatai, skirti savarankiško politinės kampanijos dalyvio politinei kampanijai finansuoti*. Politinės reklamos, paskelbtos politinės kampanijos dalyvio interesais, apmokėjimas ne paties dalyvio lėšomis laikytinas nepinigine auka politinės kampanijos dalyviui.

11. Įstatymo 8 straipsnio 1 ir 3 dalyse nustatyta, kad *kitų savarankiškų politinės kampanijos dalyvių politinės kampanijos finansuojamos iš: pagal šį įstatymą turinčių teisę aukoti fizinių asmenų aukų ir politinių partijų aukų kandidatams ir kandidatų sąrašams, referendumo iniciatoriams arba referendumo oponentams; nuosavų (asmeninių) lėšų; palūkanų už politinės kampanijos sąskaitoje esančias lėšas.* (1 dalies 1–3 punktai). *Finansuoti kitų savarankiškų politinės kampanijos dalyvių politines kampanijas kitomis, šiame straipsnyje nenurodytomis, lėšomis draudžiama* (3 dalis).

12. Įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad *prasidėjus politinei kampanijai, visos politinės kampanijos išlaidos gali būti apmokamos tik iš politinės kampanijos sąskaitoje esančių lėšų.*

13. Straipsnio skelbimo išlaidos apmokėtos ne iš politinės kampanijos sąskaitos, o visuomeninio judėjimo „Drauge su Jumis“ lėšomis. Išlaidomis, apmokėtomis juridinio asmens (visuomeninio judėjimo „Drauge su Jumis“), J. Baubliui buvo suteikta juridinio asmens nepiniginė auka, tai yra neteisėtas politinės kampanijos finansavimo šaltinis.

14. Įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje numatytas draudimas naudoti politinėms kampanijoms gautas aukas, kurios neatitinka Įstatymo reikalavimų. Juozo Baublio politinė kampanija finansuota Įstatymo reikalavimų neatitinkančia auka.

15. Įstatymo 12 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad *asmenims, pagal šį įstatymą neturintiems teisės finansuoti politinės kampanijos dalyvių, draudžiama bet kokia forma juos remti*.

16. Įstatymo 12 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad, *jeigu nustatoma, kad politinės kampanijos dalyvis priėmė ir panaudojo lėšas ar nepiniginę auką iš kitų, šiame įstatyme nenurodytų, finansavimo šaltinių ar šio įstatymo reikalavimų neatitinkančias aukas, kurių suma viršija mažos aukos sumą, Vyriausioji rinkimų komisija priima sprendimą įpareigoti politinės kampanijos dalyvį panaudotų lėšų ar nepiniginės aukos dydžio sumą per 20 darbo dienų pervesti į valstybės biudžetą, išskyrus atvejus, kai dėl šiurkščių šio įstatymo pažeidimų politinei partijai nebuvo skirti valstybės biudžeto asignavimai*.

17. Pagal Įstatymo 12 straipsnio 2 dalį, Juozas Baublys juridinio asmens suteiktos nepiniginės aukos vertės sumą (70,30 Eur) turėtų pervesti į valstybės biudžetą.

18. Pagal Įstatymo 23 straipsnio 1 dalies 1 punktą, *šiurkščiu šio Įstatymo pažeidimu laikomas politinės kampanijos dalyvio finansavimas šio įstatymo 12 straipsnyje numatytomis nepriimtinomis aukomis.*

19. Atsižvelgiant į nedidelę visuomeninio judėjimo „Drauge su Jumis“ apmokėtų išlaidų už Juozo Baublio interesais paskelbtą politinę reklamą sumą (70,30 Eur), politinės kampanijos finansavimas juridinio asmens lėšomis nelaikytinas šiurkščiu Įstatymo pažeidimu.

20. Įstatymo 17 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad *visos politinės kampanijos pajamos, politinės partijos gautos iš šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje, o kitų savarankiškų politinės kampanijos dalyvių gautos iš šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytų šaltinių, ir politinės kampanijos išlaidos ar prisiimti finansiniai įsipareigojimai registruojami politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštyje*.

21. Atsižvelgiant į tai, kad juridinio asmens auka, kaip politinių kampanijų finansavimo šaltinis, Įstatyme yra draudžiamas, laikraštyje „Merkio kraštas“ birželio 12 d. publikuoto straipsnio „Visuomeninis judėjimas „Drauge su Jumis“ Seimo rinkimuose rems Juozą Baublį“ apmokėjimas iš visuomeninio judėjimo „Drauge su Jumis“ sąskaitos laikytinas neteisėtu politinės kampanijos finansavimo šaltiniu.

22. Pagal Politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraščio užpildymo ir pateikimo tvarkos aprašo (patvirtinto VRK 2016 m. gegužės 18 d. sprendimu Nr. Sp-51) 57 punktą, *Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis žiniaraštyje nenurodė politinės kampanijos pajamų ar išlaidų (ar jų dalies), arba pripažinusi, kad politinės kampanijos dalyviui buvo perduoti daiktai, suteiktos paslaugos laikytini politinės kampanijos pajamomis ar išlaidomis, papildo žiniaraštį, jame nurodydama Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintas politinės kampanijas pajamas ar išlaidas*. Pagal Politinės kampanijos finansavimo ataskaitos pildymo ir pateikimo tvarkos aprašo (patvirtinto VRK 2016 m. birželio 9 d. sprendimu Nr. Sp-82) 26 punktą, *Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis nenurodė politinės kampanijos pajamų (ar jų dalies), arba pripažinusi, kad politinės kampanijos dalyviui buvo perduoti daiktai, suteiktos paslaugos, laikytinos politinės kampanijos pajamomis, papildo Aukų ir aukotojų sąrašą, nurodydama jame Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintas politinės kampanijas pajamas*, pagal 30 punktą, *Vyriausioji rinkimų komisija, sprendimu nustačiusi, kad politinės kampanijos dalyvis nenurodė politinės reklamos (ar jos dalies), papildo dalyvio ataskaitą dėl politinės reklamos paskleidimo ir jos finansavimo šaltinių, nurodydama joje Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimu pripažintą politinę reklamą, kurios politinės kampanijos dalyvis nenurodė šioje ataskaitoje*.

23. Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 93 straipsnyje numatyta atsakomybė už politinių kampanijų finansavimo tvarkos pažeidimus:

23.1. Politinės kampanijos dalyviui: *aukų politinei kampanijai apskaitos tvarkos pažeidimas užtraukia baudą politinės kampanijos iždininkams ar politinės kampanijos dalyviams nuo vieno šimto penkiasdešimt iki aštuonių šimtų šešiasdešimt eurų* (3 dalis), *išlaidų politinei kampanijai apskaitos tvarkos pažeidimas užtraukia baudą politinės kampanijos iždininkams ar politinės kampanijos dalyviams nuo keturių šimtų aštuoniasdešimt iki trijų tūkstančių eurų* (5 dalis).

23.2. Asmeniui, neturinčiam teisės aukoti: p*olitinės kampanijos dalyvio finansavimas ar rėmimas neturint tam teisės užtraukia baudą auką suteikusiam asmeniui nuo vieno šimto penkiasdešimt iki aštuonių šimtų šešiasdešimt eurų ir auką suteikusio juridinio asmens vadovui ar kitam už sprendimo priėmimą atsakingam asmeniui – nuo keturių šimtų aštuoniasdešimt iki trijų tūkstančių eurų* (4 dalis).

24. ANK 589 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad *administracinių nusižengimų tyrimą atlieką ir protokolus surašo Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ir šios komisijos nariai ar Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko įgalioti valstybės tarnautojai*.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma:

1. Pripažinti 2020 m. birželio 12 d. laikraštyje „Merkio kraštas“ paskelbtą straipsnį „Visuomeninis judėjimas „Drauge su Jumis“ Seimo rinkimuose rems Juozą Baublį“ Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio kandidato Dzūkijos rinkimų apygardoje Nr. 69 Juozo Baublio politine reklama.

2. Pripažinti 1 punkte nurodytos politinės reklamos skelbimo išlaidas (70,30 Eur) Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio kandidato Dzūkijos rinkimų apygardoje Nr. 69 Juozo Baublio 2020 m. Seimo rinkimų politinės kampanijos išlaidomis.

3. Pripažinti 1 punkte nurodytos politinės reklamos skelbimo išlaidas (70,30 Eur), apmokėtas visuomeninio judėjimo „Drauge su Jumis“ lėšomis, nepinigine juridinio asmens (visuomeninio judėjimo „Drauge su Jumis“) auka Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio kandidato Dzūkijos rinkimų apygardoje Nr. 69 Juozo Baublio 2020 m. Seimo rinkimų politinei kampanijai finansuoti.

4. Pripažinti, kad finansuojant Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio kandidato Dzūkijos rinkimų apygardoje Nr. 69 Juozo Baublio politinę kampaniją pažeistos Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo:

4.1. 8 straipsnio 3 dalis ir 12 straipsnio 1 dalis, politinės reklamos skleidimo išlaidas apmokėjus juridinio asmens, tai yra neteisėto finansavimo šaltinio, lėšomis;

4.2. 14 straipsnio 1 dalis, apmokėjus politinės kampanijos išlaidas ne iš politinės kampanijos sąskaitos.

5. Pripažinti, kad visuomeninis judėjimas „Drauge su Jumis“, apmokėdamas Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio kandidato Dzūkijos rinkimų apygardoje Nr. 69 Juozo Baublio politinę

reklamą, tai yra suteikdamas jam nepiniginę auką, pažeidė Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo 12 straipsnio 4 dalį.

6. Atsižvelgiant į nedidelę sumą (70,30 Eur), 4.1 papunktyje nurodyto pažeidimo nelaikyti šiurkščiu Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo pažeidimu.

7. Įpareigoti Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio kandidatą Dzūkijos rinkimų apygardoje Nr. 69 Juozą Baublį nepiniginės aukos dydžio sumą (70,30 Eur) per 20 darbo dienų pervesti į valstybės biudžetą ir pateikti VRK tai pagrindžiančius dokumentus.

8. Pavesti Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo kontrolės skyriui įtraukti į Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio Dzūkijos rinkimų apygardoje Nr. 69 savarankiško politinės kampanijos dalyvio Juozo Baublio politinės kampanijos finansavimo apskaitos žiniaraštį ir Politinės kampanijos finansavimo ataskaitą 2 punkte nurodytomis išlaidomis ir 3 punkte nurodyta nepinigine auka.

9. Taikyti administracinę atsakomybę:

9.1. Juozui Baubliui pagal Administracinių nusižengimų kodekso 93 straipsnio 3 ir 5 dalis;

9.2. visuomeninio judėjimo „Drauge su Jumis“ pirmininkui Algiui Kašėtai pagal Administracinių nusižengimų kodekso 93 straipsnio 4 dalį.

Skyriaus vedėja Lina Petronienė

Darbuotoja Milda Pocevičiūtė